

افلاطون اخلاق نظریه‌سی؛ سعادت آختاریشیندا

افلاطون اخلاق نظریه‌سی سعادت آختاریشینا دایانیر. اینسانین حقیقی سعادتینی داشییان خیره هیدایت اولوب.

افلاطون اخلاق نظریه‌سی سعادت آختاریشینا دایانیر. اینسانین حقیقی سعادتینی داشییان خیره هیدایت اولوب. افلاطون گۆره اخلاق سیاست شاخه‌لریندن ساییلیر. او ایجتیماعی عدالته آختاریشدا سونرا اخلاقین ایکنجی تعبیر، شخصی عدالته دیقت یئتیریب، افلاطون گۆره اریزش اوچ زاددان آرتیق دئییل:

1. گۆزلیق 2. عدالت 3. حقیقت

بونلارین اوچونده بیرلشدیرنی خیر و یاخجیلیق اولوب بو اوچ معنا خیرین اچیقلامیش معناسیدیر.

افلاطون بعضاً اخلاقی «گۆزلیق» مقوله‌سیندن بیلیر و بعضاً «عدالت» مقوله‌سیندن ساییر.

«اخلاق گۆزلیق مقوله‌سیندن» دئیینه منظور گول کیمی حیسی گۆزلیقلار دئییل بلکه منظور گۆزل روحدان آسیلی اولان اینسان عملی نین گۆزلیغیدیر.

اینسان داخله باخندا ایشلری ایکی بئر بؤلور: گۆزل و چیرکین، یاخجی و بیس. بو تقسیمدهده شکّ ائله‌مه‌ییب یاخجین پیسی سئچماقدا دلیل احتیاجی بوخودور.

بو نظریه ایسلامی موتکلیملرین مطرح ائله‌دیقلاری «ذاتی حوسن و قویح» دیر. بو سۆزده گۆزلیغین مرکزی اینسان رفتاریدیر. أما افلاطون اونو اخلاق محوری بیلدیگی گۆزلیق روحدادیر. دنمک اولار روحون گۆزلیغی بوتون استعدادلاردان لازیم اولان حدده ایستیفاده ائله‌ماقدادیر. حیاتین نوختاسینی غریزه‌لرین بیرینه تاپیشیرماماق لازیمدیر. چونکی اینساندا شهوت، غضب، حب ذات، مقام و مال سئوگیسی وار. بو غریزه‌لرین آراسیندا تعادل یاراتماغینان روحا گۆزلیق وئرماق لازیمدیر. نتیجه‌ده بیر سری فضایله چاتماق و رداییلدن اوزاق اولماق.

بو نوع گۆزلیغی عدالته آلداندرماق اولار، اونو داخله غریزه‌لرین تعادلو کیمی تفسیر ائتمک شرطین، نه اینکی برابریق و حقی حق صاحبینه وئرماق معناسیندا.

افلاطون فضاییلی کسب ائله‌ماقدا معرفتین نقشینه تأکید ائله‌ماغینان، اخلاقی معرفتی «موثول» واسیطه‌سین حاضرلانا ایشیق شوعاسی کیمی بیلردی کی بوتون محدود خیرلرین منبعی ساییلیر.

«خیر میثالی» نی تانیماق بیزی خیرین جورئیاتی بارده قضاوته ایمکان وئره‌جاق. اونون باخیشیندا «شر» جهالت نتیجه‌سیدیر و ائله بونا گۆره اعتقادکی واریدی اینسانلاری ایکی موضوعدا تعلیم وئرمک لازیمدیر؛ بیر طرفدن فاضیله ایشلری اؤرگشهر و آبری طرفدن عقل و ذهنلرینی فلسفه و ریاضیاتینان تربیت ائده‌لر. طلب اولان معاریفی اؤرگشه بیلمه‌ین اینسانلار دا حکمت اهلیندن تقلید ائتمه‌لیدیلر.

افلاطون نظریه اینسانین اوچ قوه‌سی وار و هر بیرله موتناسیب بیر فضیلت وار:

1. شهوانی قوه کی اونون فضیلتی اعتدال‌دیر. 2. روحانی قوه کی اونون فضیلتی شوجاعت‌دیر. 3. عقلانی قوه کی اونون فضیلتی حکمت‌دیر.

افلاطون روحون اوچ بؤلومونو «فاضیله شهر»-ین اوچ بؤلومونه تاک بیلیردی. اونون نظریجه بو اوچ فضیلت بیر سیستمین جوزه‌لری ساییلیر و بو سیستمده هر بیرین اؤز ایشی وار.

شوجاعت، موقابمت و روحون مطلوب وضعیتیله اولماسینی عهده‌سینه آلیب اینسانی غیر معقول قورخولارا جومماقدان ساخلار. اعتدال، شهوانی قوه‌لری تنظیمه سالیب محدودلاشدیریر. حکمت، روحون عقلانی بؤلومونه مونسایب معرفت وئریب روحون آبری ایکی بؤلومون واسیطه‌سی اینن حیمایت اولار.

افلاطون فضاییلی بیر-بیرندن آبری بیلمکله برابر سقراط کیمی اوللارین بیرلیغینا اینانیردی. «حکمت» فضیلتیندن آسیلی اولان خیره معرفت تاپماق، تکجه او بیری ایکی بؤلومو ایطاعته مجبور ائلیه بیلن شخصه ایمکانلیدیر. بئله‌لیکله فضیلتلر ماهیتاً آبری اولسالار دا بیر شخصه یا هامیسی وار و یا هنج بیری بوخودور.

افلاطون بو نظریه‌سینده اولان موثبت نظریه و موسلمان عالیم‌لرین هامیسی نین قبول ائله‌دیغی نوقطه، اعتدال مسأله‌سیدیر.

لینک مطلب در سایت : <http://torki.tebyan-tabriz.ir/?MID=21&Type=News&id=624>